

***THE MANAGEMENT OF OPERA: THE NATIONAL OPERA OF BUCHAREST
FROM A CONTRASTIVE PERSPECTIVE***

Diana Florea

PhD Student, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: Lucrarea își propune să abordeze comparativ Opera Națională din București (ONB) și Opera Națională din Viena (Wiener Staatsoper) pe baza a cinci indicatori: context istoric, arhitectura și locația, management, modele de finanțare, SWOT. Această arhitectură complexă vizează dimensiuni ale performanței manageriale și interdependențele existente între aspectele financiare și cele non-financiare, menite să clarifice situația actuală a ONB precum și oportunitățile pentru dezvoltare și vizibilitate internațională crescută ale acesteia.

Keywords: arhitectura și locația, management, modele de finanțare, SWOT

Atât Opera Națională din București cât și Opera de Stat din Viena reprezintă două teatre lirice importante în spațiul european și două entități culturale diferite care au un scop comun, acela de a păstra vie tradiția operei în conștiința socială și civică a omului de azi. Deși opera este un fenomen apărut acum câteva secole, el s-a perpetuat de-a lungul vremii prin activități specifice, fiecare casă de operă de astăzi reprezentând la nivel plastic o nouă treaptă urcată în evoluția, rafinamentul și noblețea genului liric. Cu cât evoluția tehnologică este una mai rapidă, cu atât mai notabil este succesul operei în condițiile economice existente la nivel național și internațional.

Opera Națională din București reprezintă o instituție emblematică pentru spațiul românesc, totuși popularitatea ei nu o egalează pe cea a Operei de Stat din Viena, a cărei reputație a cucerit până azi întreaga lume. În vreme ce toată cultura europeană a cunoscut un

moment de răscruce la sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial, opera vieneză, inaugurată la data de 25 mai 1869 în prezența familiei regale cu opera *Don Giovanni* de W. A. Mozart, a renăscut din propria-i cenușă, întreaga clădire fiind distrusă în urma bombardamentelor și apoi fiind redeschisă oficial la 5 noiembrie 1955. De cealaltă parte în România, instituționalizarea Operei Române ca teatru liric finanțat de la buget s-a realizat abia începând cu anul 1921, deși Compania Română (denumirea sub care activa trupa artistică românească de operă în București) era cunoscută încă din anul 1885. Astfel, cu o tradiție culturală de aproape un secol înaintea instituționalizării Operei Române, Opera de Stat din Viena își clădește un renume pe plan european și inițiază un amplu proces de culturalizare care continuă cu foarte mare succes și astăzi. Un prim element important al analizei contrastive este cel reprezentat de *existența unei tradiții anterioare* în cazul OSV.

Activă încă din perioada Imperiului Habsburgic sub titulatura de Wiener Hofoper, opera vieneză evoluează de-a lungul secolelor sub conducerea mai multor monarhi promotori ai culturii, cum au fost Împăratul Leopold I (1640-1705), el însuși un talentat și pasionat compozitor și Împăratul Joseph al II-lea (1764-1790), un compozitor și mare susținător al artei. Astfel, prin evoluția sa, Opera de Stat din Viena, a contribuit la crearea unui standard de rafinament prin educarea continuă a publicului meloman și prin continuarea unei tradiții vechi de secole la niște exigențe imperiale care se perpetuează cu succes în zilele noastre.

În vreme ce în Austria opera educa și forma gustul muzical-estetic al oamenilor de rând și al nobililor în egală măsură, pe teritoriul românesc, scindat de lupte acerbe pentru putere politică și recuperarea independenței, opera abia lua naștere sub auspicii nefavorabile. Contextul istoric al vremii respective nu era unul care să dedice o atenție sporită fenomenelor culturale, dezvoltării artistice sau cultivării unui gust estetic rafinat din punct de vedere artistic pentru românii aparținători tuturor păturilor sociale din Țara Românească. În condițiile vremurilor de atunci, aceștia erau mai degrabă preocupați de soarta țării, de îndepărtarea climatului de instabilitate din timpul domniilor fanariote, de ieșirea de sub stăpânirea otomană și de închegarea unei unități sociale și civice, lucru ce a fost posibil abia în 1859, odată cu Unirea Principatelor într-un stat național român unitar sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza.

Lipsiți de confortul și securitatea unei dezvoltări sociale temeinice și înfloritoare sub conducerea unei monarhii stabile, românii au reușit, mult mai târziu decât austriecii, să obțină, începând cu anul 1870, acordul de înființare a unui teatru liric finanțat de la bugetul de stat prin eforturile lui George Stephănescu. Astfel, după mult timp, opera bucureșteană a reușit să își concretizeze idealul, acela de a contribui la crearea unei identități artistice naționale prin educarea publicului prin muzică, proces care chiar și astăzi este destul de anevoios. Deși opera română nu are o tradiție prea îndelungată și nici o literatură muzicală proprie vastă, teatrul liric românesc a promovat pe scena națională artiști de valoare mondială, cu voci unice, repertoriu complex și măiestrie vocală, recunoscuți în lumea întreagă, cum sunt: Hariclea Darclée, Elena Teodorini, Dimitrie Popovici-Bayreuth, Iolanda Mărculescu, Arta Florescu, Eugenia Moldoveanu, Maria Slătinaru-Nistor, Nicolae Herlea, ca să menționăm doar câțiva.

Un alt indicator ce servește comparației noastre este reprezentat de *arhitectura și locația* teatrului liric, care ajută la examinarea oportunităților și/sau constrângerilor pentru cele două instituții. Arhitectura este imposibil de separat de alți factori ce definesc performanțele manageriale sau/și indicatorii economico-financiari ai unei opere, dat fiind faptul că numărul de locuri al unei opere (capacitatea fizică a teatrului) are un efect pozitiv asupra autonomiei financiare a instituției și a gradului de ocupare a sălii. Teatrele plasate în orașe mari, cu o capacitate cuprinsă între 900 și 1500 de locuri, întâmpină adeseori probleme economice din cauza grandorii istorice a clădirilor ce le transformă în adevărate palate de patrimoniu și implică costuri uriașe de mentenanță (Agid și Tarondeau, 2010). Astfel, arhitectura reprezintă o legătură neperisabilă între prezent și trecut și un simbol al imuabilității. Ca obiect patrimonial însă, clădirea istorică a operei perpetuează capacitatea fizică a sălii, într-un proces ce are loc în ambele sensuri.

După cum istoria unui teatru constituie un factor decisiv în determinarea performanțelor economice ale teatrului, tot așa și arhitectura reprezintă un indicator important ce poate fi examinat îndeosebi în relație cu capacitatea și exploatarea locativă a operei. Opera de Stat din Viena și Opera Națională din București nu pot fi comparate din punct de vedere strict arhitectural, întrucât arhitectonica rămâne un element definitoriu al epocii și al specificului național, atemporal și non-definibil în funcție de alt stil. Însă se poate urmări pe anumite paliere

în ce măsură cele două teatre lirice, în felul în care au fost concepute arhitectural, deservească sau nu strategiei artistice și performanței economice de astăzi.

Spre deosebire de Opera de Stat din Viena (1869) care are o capacitate de 2284 de locuri, Opera Națională din București, având o istorie aproape cu un secol mai scurtă (1954), este un teatru de mărime mică și are un număr de 1150 de locuri, adică jumătate din capacitatea fizică a operei vieneze (Tabel 1.)

> 2.000 de locuri		1300-2000 locuri	de < 1.300 de locuri	
Metropolitan NY	Opera	Berlin Deutsche	Dusseldorf,	
			Duisbourg	
Los Angeles		St. Petersburg	Berlin Komische	
San Francisco		Madrid Real	Toulouse	
San Diego		Copenhagen	Bruxelles Monnaie	
Seattle		Hamburg	Zurich	
Montreal		Cardiff WNO	Moskow	SN
			Dachencko	
Vancouver		Amsterdam	Strasbourg	
New York City Opera		Roma	Mannheim	
Detroit		Torino Regio	Oslo	
Paris National Opera		Napoli	Nuremberg	

Barcelona	Stuttgart	Prague Statni
Vienna Staatsoper	Berlin Staatsoper	Lausanne
London Royal Opera	Vienna Volksoper	Mainz
Moscow Balshoi	Frankfurt	Athens
Santa Fe	Dresden	Tallinn
Munich	Lyon	Heidelberg
Washington	Helsinki	Bucharest
		National Opera
Milan Scala		
Paris		
Champs Elysees		

Tabel 1. Capacitatea teatrelor lirice din lume. *Sursa:* Agid și Tarondeau¹

Ca unic teatru de această dimensiune din România și considerat cel mai mare teatru liric din țară, Opera Națională, plasată în capitala țării, a fost nevoită să adopte un număr mai mare de producții și să aplice strategii repertoriale de maximizare a profitului. În prezent, clădirea corespunde criteriilor de funcționalitate arhitecturală și tehnologică specifice vremii în care a fost proiectată și construită, însă are nevoie de îmbunătățiri radicale și adaptare la standardele de producție moderne, menite să micșoreze numărul tehnicienilor și să rentabilizeze producția

¹Agid, Phillipe and Tarondeau, J.C., *The Management of Opera: An International Comparative Study*, Palgrave Macmillan, 2010.

artistică. Având dimensiuni mai mari, arhitectura Operei din Viena permite o exploatare optimă a tuturor spațiilor clădirii și este în prezent modernizată la cel mai înalt nivel tehnic prin echiparea scenei cu podele mobile acționate hidraulic, echipamente electro- mecanice pentru ascensoare și sisteme moderne de ventilație.

Data fiind componenta istorică a arhitecturii teatrelor de operă, acestea nu pot suferi modificări majore de structură fără a fi periclitată arhitectura tradițională a clădirii. Astfel, din punct de vedere managerial și strict economic, numărul de locuri al ONB nu ar putea fi considerabil mărit, deci cel mai probabil și în viitor Opera din București se va plasa într-un raport de 1/2 față de Opera de Stat din Viena ca dimensiuni și capacitate fizică. Aceasta înseamnă, în viziunea noastră, că singurele modalități de majorare a productivității operei bucureștene și de apropiere față de modelul teatrului vienez rămân doar *creșterea gradului de ocupare al sălii și exploatarea cât mai eficientă a spațiilor din clădire*, cu precădere a sălii mari de spectacole.

În ceea ce privește *managementul* unei opere, al treilea pilon pe care se sprijină analiza noastră, acesta este un proces strategic și integrat ce „livrează” succesul dorit și creșterea productivității acestei instituții. Alături de istoria organizațională a teatrului și de elementele de arhitectură condiționate istoric ale instituției, managementul și organizarea tuturor proceselor artistice în cadrul diverselor compartimente de activitate determină eficiența strategiei implementate în vederea obținerii unor performanțe cât mai bune și a unui nivel de calitate ridicat în ceea ce privește produsul cultural-artistic, opera.

Managementul unei instituții atât de complexe precum opera trebuie să fie eficient, iar strategia managerială este necesar să fie implementată încă de pe primele paliere ale piramidei decizionale și de conducere, întrucât fiecare mică insuficiență din cadrul unui departament subordonat directorului general determină repercusiuni imediate la nivelul subordonat. O structură ce cuprinde doi directori principali care își axează sarcinile și responsabilitatea pe două direcții distincte, dar nu independente, poate să fie o alternativă eficientă ce poate mări productivitatea în cadrul instituției. În ceea ce privește managementul celor două opere, acesta este adaptat fiecărei opere în parte și promovează diferite planuri și strategii manageriale, menite să eficientizeze activitatea instituțiilor de operă în sensul unui profit economic. Cel mai adesea,

finalitatea economică a unui teatru liric primează în locul finalității artistice. Astfel, dimensiunea economică a producției de bunuri artistice și culturale devine obiectivul principal al teatrelor la nivel mondial, calitatea bunului artistic rămânând pe locul doi. Măsura în care finalitatea economică o completează pe cea artistică este diferită: Opera de Stat din Viena este un teatru mare cu un repertoriu foarte variat și este renumit la nivel internațional pentru calitatea producțiilor și mai ales pentru artiștii consacrați care performează în cadrul spectacolelor vieneze. La Opera Națională din București, artiștii sunt renumiți doar la nivel național și foarte rar au loc premiere cu spectacole în regii de excepție. Totuși, în ultimii ani se remarcă o ușoară îmbunătățire a actului artistic ca valoare odată cu creșterea numărului de colaborări cu artiști din străinătate și, mai ales, prin cooptarea lui Johan Kobborg în funcția de director artistic începând cu anul 2014².

La nivel de strategie managerială, modelul managerial cu un număr mare de spectacole și de calitate pare să reprezinte un model de mare succes pentru Opera de Stat din Viena, în vreme ce reducerea numărului de spectacole, în încercarea de a obține o calitate mai mare a produsului cultural- artistic, nu mai asigură, cel puțin pentru moment, un grad de rentabilitate acceptabil pentru Opera Națională din București.

Modelul de finanțare reprezintă cel de-al patrulea indicator de comparație al acestui studiu. Teatrele lirice europene sunt, în general, subvenționate de stat, spre deosebire de casele de operă americane care primesc subvenții minime de la guvern și se bazează pe fonduri ce provin de la donatori și din *box office*. Ab initio, modelul european de finanțare implică ideea unei subvenții substanțiale de la guvern, însă ponderea subvenției din venitul total al instituției diferă de la un teatru la altul și de la o țară europeană la alta. De asemenea, autonomia operelor se află în raport indirect proporțional cu subvenția din fonduri publice.

Abordate comparativ, cele două instituții se distanțează în câteva puncte esențiale, mai exact în ceea ce privește *managementul* și *activitățile economice* (Baumol și Bowen, 1966). Deși ambele teatre se bazează pe modelul de finanțare european (la nivel macro), Opera de Stat din Viena se apropie mai mult de un *model hibrid european*, care deși beneficiază de subvenție

² <http://www.operanb.ro/onb/artist/johan-kobborg>

publică (aceasta fiind mai mică decât la alte teatre europene), se bucură considerabil de o mai mare autonomie și rentabilitate la nivel economic.

În ceea ce privește ONB, aceasta a adoptat de-a lungul ultimilor ani câteva elemente care se înscriu pe aliniamentul modelului american (cu precădere în zona repertorială), întrucât instituția bucureșteană preferă un număr mai restrâns de spectacole anual și promovează un număr mic de premiere cu artiști renumiți, însă la nivel financiar economic, nu se poate spune că ONB are o autonomie cum au majoritatea caselor de operă din spațiul american. Totuși, ONB rămâne un teatru liric de repertoriu care ar putea câștiga o mai mare autonomie financiară prin implementarea unei politici manageriale eficiente care să se axeze pe creșterea veniturilor rezultate din vânzarea de bilete și care să asigure o creștere a gradului de ocupare a sălii(lor) de spectacole. Astfel, chiar în condițiile în care opera are o capacitate fizică a teatrului relativ redusă, dacă aceasta este exploatată la maxim și dacă va fi dublată și de o creștere a veniturilor provenite din *box-office*, considerăm că în timp, autonomia financiară a instituției va crește și odată cu aceasta și șansele de a obține un profit substanțial și o productivitate mărită.

Analiza SWOT se bazează în principal pe datele furnizate din *Raportul de activitate*³ ale ONB și ajută nu numai la proiectarea unei viziuni de ansamblu asupra instituției ci evaluează în același timp și factorii de influență interni și externi care determină poziția acesteia pe piață sau în raport cu ceilalți competitori. Punctele tari și punctele slabe sunt elementele din interiorul teatrelor lirice asupra cărora managerii au un control direct. Analiza comparativă a SWOT-ului celor două opere arată că ONB nu deține controlul direct asupra remunerării personalului, neavând o autonomie financiară ca cea a OSV, tot așa cum nici OSV nu are control complet asupra realizării co-producțiilor, decizia fiind dictată de politicile generale ale *Bundestheater-Holding-ului* (Geschäftsbericht 2013/2014) și de acordul deplin al celor doi directori generali ai OSV. Oportunitățile și amenințările vin din mediul exterior și reflectă dinamica instituțională și

³Raportul de activitate al ONB pe anul 2013.

http://www.cultura.ro/uploads/files/Opera_Nationala_Bucuresti_Raport_de_activitate_pentru_anul_2013.pdf

strategiile pe termen mediu și scurt asupra cărora se concentrează eforturile manageriale. Ele confirmă, mai ales în cazul ONB, modelul nostru de analiză și parametrii aleși în studiul celor două instituții (*arhitectura și locația* - întârzierea lucrărilor de reabilitare; *surse de finanțare* - imposibilitatea finanțărilor multi-anuale; *repertoriu* - receptivitatea scăzută a unor categorii de public, etc.).

Punctele tari ale celor două instituții se suprapun strict în ceea ce privește locația teatrelor în capitale cu un număr mare de locuitori și în ceea ce privește diversitatea repertorială, desigur, respectând proporțiile și tradițiile fiecărui teatru liric în parte. Fiind un teatru european mai recent și mai mic decât OSV și, prin urmare, cu o specificitate mai puțin conturată la nivel repertorial și arhitectural, ONB nu se bucură de anvergură la nivel european și pe fondul unei gestionări ineficiente a resurselor din subvenții publice, instituția nu prezintă puncte tari la nivel economic și administrativ.

În ceea ce privește oportunitățile identificate pentru ambele instituții în cadrul analizei comparative SWOT, acestea sunt multiple atât pentru ONB cât și pentru OSV și sunt favorizate de calitatea europeană a teatrelor care pot rentabiliza producțiile artistice prin cât mai multe colaborări cu alte teatre și realizarea de co-producții care să facă cunoscut produsul lor cultural-artistic în alte țări europene. Cele mai multe riscuri și amenințări identificate în cadrul analizei comparative provin din subordonarea instituțiilor față de alte entități culturale, care le vulnerabilizează sub raport legislativ și financiar, desigur, în măsuri diferite. În cazul ONB, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național poate fi responsabil pentru o serie de modificări legislative și chiar financiare, întreaga subvenție publică depinzând de disponibilitatea fondurilor alocate culturii în cadrul ministerului.

De cealaltă parte, Opera de Stat din Viena, care face parte din Bundestheater-Holding, este de asemenea vulnerabilă în fața crizei de fonduri, însă având o autonomie financiară mai mare, impactul economic și modificările legislative asupra instituției sunt mai mici. Cel mai mare neajuns pentru ambele instituții este reprezentat de imposibilitatea unei finanțări multi-anuale care are urmări directe asupra planificării financiare și artistice. Cu toate acestea, OSV reușește printr-o gestionare exemplară a fondurilor și printr-un plan managerial pus la punct să păstreze o anumită constanță în cifre și să planifice activitatea Operei pe următorii 5 ani.

Acknowledgement

This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133255, Project ID 133255 (2014), co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007 – 2013.

BIBLIOGRAPHY:

1. Agid, Phillipe and Tarondeau, J.C., (2010), *The Management of Opera: An International Comparative Study*, Palgrave Macmillan.
2. Baumol, W.J. și Bowen, W.G., (1966), *Performing Arts, the Economic Dilemma, The Twentieth Century Fund*, New York.
3. Geschäftsbericht 2013/2014 der Bundestheater – Holding GmbH.
4. Raportul de activitate al ONB pe anul 2013.
5. http://www.cultura.ro/uploads/files/Opera_Nationala_Bucuresti_Raport_de_activitate_pe_ntru_anul_2013.pdf

GENERAL CONSIDERATIONS ON LEGAL LIABILITY FORMS

Liliana Zidaru

PhD, Lawyer

Abstract: The concept of legal liability is an issue whose analysis causes difficulties, mainly to the general theory of law. We must emphasize that this topic all disciplines interested in the legal branch, having great practical importance because responsibility ends any legal problem.

The legislation does not have a clearly stated definition of the concept of legal liability, but covered only some forms of liability, provided that it can be driven nature of sanctions that can be applied and their scope.

In this scientific study will relate different forms of legal liability, determined according to various criteria: purpose, the nature of the illegal act and rule infringed prejudicial act grade character of the sanctions, etc.

These forms of legal liability analyzed in this research highlights both specialized legal literature and in various legal acts.

Keywords: legal liability, illegal act, rule liability, civil liability, penal liability

Legal liability is one of the basic institutions of law, as required by art. I of the European Convention on Human Rights.

The notion of liability reveals different fields : political, legal , moral , philosophical; a variety of legal rules governs the various forms of legal liability: civil, criminal, administrative, disciplinary, etc.

The law does not give a definition of legal liability in general, or of any of its concrete forms. Between these forms, there are not only differences but also similarities, so that it could develop a definition of liability, generally valid for various forms of liability¹.

Addressing now at the notion of liability, we must return to the idea that, for the working of legal liability, as a specific institution law, may be linked to the overall goals of the legal system, we need to have faith that the law - the right law, the fair law! - can create in the consciousness of its recipients the sense of liability².

Liability, as an essential component of any form of social organization, has existed since primitive society. In this society, the individual, social absorbed, still undifferentiated, supports external moral responsibility, and this is essentially collective. The politico -state society innovates new forms of liability. The social, differentiated in groups and social categories, makes the liability to individualize. Becoming subjective, the liability nature has not changed. It just changed character, acquiring new social characters that belong to the whole modern civilization. The Society, through a "dictated liability" imposed to the individuals its legal status. The society where lives the one who commits a crime, a contravention, a civil offense, etc. counts - through its legal norms - such action as a reprehensible one. By the effect of committing such an action, another person was injured in her being or entity or in its property, the rule of law was affected, general interests were ignored. This is the issue of liability.³

The notions of liability and sanctions are linked, but we should not confuse them. Otherwise, the liability is in fact, the start of the sanction; it can be said that the liability is the legal frame of achieving the penalty⁴.

The content of legal liability is not given by the obligation to bear the consequences from acts contrary to the law, but also of any related rights to this obligation, which offers to the hurt

¹ Ion Flamanzeanu, *Romanian Law Studies*, new edition, Ed. Academiei Române, Institutul de cercetări juridice, 2005, p.223-232.

² Nicolae Popa, *General Theory of Law*, university course, Bucuresti, Ed.All Beck, 2002, p.280

³ M. Eliescu, *Tort Civil Liability*, Ed.Academiei, București, 1972, p.5.

⁴ D.C. Dănișor, I. Dogaru, Ghe. Dănișor, *General Theory of Law*, second edition, Ed.C.H.Beek, București, 2008, p.538.

one the possibility to ask the state to use penalty and coercion to restore law. Liability is therefore the foundation of sanction and coercion, not mistaking with them⁵.

The issue of liability is found in all branches of law. It is, in varying degrees of development depending on the branch of law, the legal framework which allows state sanction and coercion, based on the idea that any subject participating in legal circuit must assume the consequences of his contrary to law behaviors or his activities that involves social risk⁶.

One can distinguish several forms of legal liability based on a number of factors to be considered interdependent and interference such as the harmed social values, the type of legal rule whose provision was violated, the seriousness of the illegal act, the defendant's guilt, etc.

Thus, in the field of each law branch, have outlined specific forms as: criminal, civil, contravention liability, disciplinary liability. Sometimes legal liability forms exclude themselves (can not exist on the same offense), others are compatible and can be cumulated or interfere, generating specific physiognomy. For example: criminal and contravention liability is excluded on the same deed ; criminal liability stack with civil liability ; civil liability with its patrimonial specificity penetrates, interferes and generates specific configurations such as the financial liability does in labor law or administrative - patrimonial liability does in administrative law; the contravention liability is present in labor law, too; disciplinary liability is present on the land of administrative liability, too – as disciplinary administrative liability⁷.

In principle, every branch of law knows a specific form of liability. Therefore, there are several forms of legal liability: legal liability with political nature (constitutional responsibility of parliament), civil liability, criminal liability, administrative liability, disciplinary liability. Each form of legal liability is characterized by specific conditions of substance and form (establishing way, forms of achievement, etc)⁸.

According to Professor Dr.Costica Voicu, criminal liability is a constraining legally rapport, born as a result of committing a crime. It is established between the state and the offender. Within this legal relationship the state has the right to sue the offender, to apply the

⁵ I. Dogaru, P. Draghici, *The general theory of obligations*, Ed.Științifică, București, 1999, p. 2008-2009.

⁶ D.C. Dănișor, I. Dogaru, Ghe. Dănișor, *General Theory of Law*, second edition, Ed.C.H.Beek, București, 2008, p.538.

⁷ I. Craiovan, *General Theory of Law Treaty*, second edition, reviewed and completed, ed. Universul Juridic, București 2009, p.435.

⁸ Nicolae Popa, *General Theory of Law*, university course, Bucuresti, Ed.All Beck, 2002, p.283.

sanction provided by law and compel him to execute it. The offender is forced to answer for his deeds and obey the sentence imposed. Criminal liability is, along with crime and punishment, one of the fundamental institutions of criminal law.

Specifications: Criminal liability involves the commission of a specific illegal act, meaning a criminal illegal act, which is called offense. The offense, once committed, is the sole and sufficient basis for criminal liability⁹.

Criminal liability is defined as the criminal legal relationship of coercion itself, born as a result of the offense, between the State on one hand, and the offender, on the other hand, comprehensive report whose content is formed by State's right to hold accountable the offender, to impose him penalties for the offense committed and compel him to execute them, and the offender obligation to answer for the offense, to submit to the penalty imposed to restore law and order¹⁰.

The violation, by public servants, of the work obligations, draws the disciplinary liability. Such deeds are called misconducts and shall be sanctioned with: reprimand, warning, salary reduction, downgrade, suspension, disciplinary transfer and dismissal. Through its features, its nature and consequences they produce, liability appears as an aggravated form of social responsibility, whereas antisocial actions that trigger legal liability causes harm to social values and disturb the normal development of social relations, it is natural that the legal liability would materialize in punitive measures and, putting into execution this measures should be assigned, as service obligation, to state's specialized courts¹¹.

Administrative-disciplinary liability lies in the complex of related rights and obligations, content of the sanctioning legal relations, usually set, between a public administration bodies or, where appropriate, a civil servant and author of an administrative misconduct (state organ, public servant, non-state structure, individual) as an official may be criminally liable, for instance, if an offense service appears. Legal liability forms naturally know its own dynamics, reconfigurations from one stage to another. Responsibility for labor law has seen significant changes. Disciplinary liability was defined as an institution specific to labor law and consists in a set of legal rules

⁹ Costica Voicu, *General Theory of Law*, university course, reviewed and completed edition, Bucuresti, Ed.Universul Juridic, 2006, p.226-227

¹⁰ C. Bulai, *Criminal Law*, General Part, tom II, București, 1987, p. 33.

¹¹ Nicolae Popa, *General Theory of Law*, university course, București, Ed.All Beck, 2002, p.284

regarding the sanctioning of guilt by any employed person, regardless the position it occupies, the labor contract obligations. Those facts are called misbehaviors and attract sanctions as: warning, reprimand, reduction in salary, termination of employment. It was considered that the material responsibility is the obligation of any employee to repair, within the limits stipulated by law, the harm caused to the unit of fault in connection with his work. Also that it is an institution specific to labor law, with its own nature, non-reductive to civil liability. In terms of its nature, the unit obligation to compensate derives from individual labor contract¹².

Doctrinal and legal evaluations have established financial liability, which is an essential modification of the new Labor Code, in relation to the previous one, in terms of redress liability. Material liability of employees, as had been configured by the previous Labor Code above (art. 102 and following) - was suppressed, and in its place was regulated both with respect to compensation of employer and on the compensation of the employee, a pecuniary liability based on all "rules and principles of contractual civil liability" (art. 269, par. 1 and art. 270, par. 1 of Law no. 53/2003). Radical change outlined above, takes into account not only aspects of substantive law, but also those of the proceedings, for the purposes of determining patrimonial liability removal and/or, the obligation of reversion by issuing an imputation decision if the employee does not accept a written undertaking to pay. Patrimonial liability is established only through court by admitting - in total or in part-the call to judgment filed by the injured party (the employer) to the competent court to resolve the labor conflict. Yet, it was kept on, for a narrow class of employees, civilian employees for the structure of military or militarized institutions, a material liability of the employees by way of an imputation decision if the employee does not assume a written commitment of payment¹³.

Another form of legal liability is the contravention liability which is defined as an act that is a danger lower than the offense, which is stipulated as such by law and other regulations and is committed with guilt. The legal regime of misdemeanors falls into a legal regime of public law that emerged from the criminal law by decriminalization of some antisocial acts, which was conferred a contravention character. This legal regime is linked to the work of public administration organs- organizing the execution and enforcement of the law requiring the

¹² Ș. Beligradeanu, *Material Liability of Employees*, Ed. Științifică, București, 1961, p. 30.

¹³ I. T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu, *Labor Code*, Overview, Analysis of key texts , full text, Ed. Lumina Lex, București 2003, p. 108-112.

existence of sanctions that it may be establish and applied by them, in their executive activity- it broke away from criminal law and it is studied as administrative law discipline¹⁴.

On the other hand, the administrative liability, aside from the contravention liability also includes other issues such as the administration of state responsibility for damages caused by illegal administrative acts, as distinct variant of administrative liability¹⁵.

In Professor Doctor Ion Craiovan opinion, this variant of administrative liability is an administrative- patrimonial liability of the administration and its officials, subject to rules of administrative law (under the organic Law no.554 / 2004). We note also, as a specific way, the patrimonial liability of the state and of the magistrate who exercised his function with bad faith or gross negligence, for damages caused by the criminal judicial errors. This form of administrative liability, which is based upon the damage caused by illegal administrative acts, may be combined with civil liability in the case when damage is caused by an unlawful act (like a civil offense)¹⁶.

Administrative-contravention liability occurs when a private person or a legal person commits an offense. The legal regime of misdemeanors is regulated by Law no. 180/2002. According to art.1 of this act, the contravention law defends social values that are not protected by the criminal law. The object of contravention is social relations, goods and legal interests protected by law, whom prejudice is jeopardized by the offense committed. Contravention nature of the act is removed when self-defense, state of necessity, physical or moral coercion, unforeseeable circumstances, involuntary complete intoxication, error of fact and infirmity, if relates to the offense committed. These cases, which removes contravention nature of the act is found only by Court¹⁷.

Civil liability is the typical and the most developed form of legal liability. In civil law there are two forms of liability: *tort liability* and *contractual liability*. Both forms are dominated by the fundamental idea of repairing damage caused by the illegal action of an individual.

¹⁴ Al. Negoită, *Administrative law and administration science*, București, Ed. Atlas Lex, 1993, p.151-152.

¹⁵ C.Vrabie, S.Popescu, *General Theory of Law*, Iași, 1993, p.167.

¹⁶ I. Craiovan, *General Theory of Law Treaty*, second edition, reviewed and completed, București, Ed.Universul Juridic, 2009, p.436.

¹⁷ Costica Voicu, *General Theory of Law*, university course, reviewed and completed edition, București, Ed.Universul Juridic, 2006, p.228.

Tort liability has as content the civilian obligation to repair the damage caused by an unlawful act. The basis of this form of liability is the tort, meaning an unlawful conduct (action or omission), manifested in the absence of an existing contractual relationship, which breaches rules, causing others a damage, permanently injuring a subjective right or a legitimate interest. It was considered that the legal nature of such liability is the fact that it attracts a penalty typical for the civil law applied for committing unlawful act, causing damage, having a repairer nature, without dictating, at the same time, a punishment¹⁸.

The contractual liability means legal framework which imposes an obligation on any party to a contract, to take harmful consequences that may result, for the other side, by breach of contract, the faulty execution or, of any other violation of contract obligations, as the right of the aggrieved party to require the State to respect his rights¹⁹.

Contractual civil liability has against the tort liability, which is the common law of civil liability, a special derogatory character. If, in the case of liability tort, the infringed obligation is a legal one, with general nature, which falls upon all (the obligation not to violate the rights of others through illegal deeds), in the case of contractual liability, the breached obligation is a concrete obligation, established by a pre-existing contract, valid between the injured party and the one who has breached contractual obligations²⁰.

For the existence of civil liability it is required to reach the following criteria: the existence of damage, the existence of a fault, the existence of a causal link between the wrongful act and the damage, the existence of the guilt that caused the damage (intention, negligence, and imprudence)²¹.

The liability of public power. There were times when the liability was conceived only as a responsibility between individuals. The State was regarded as unresponsiveness. But with the establishment of a modern, democratic state and the control of the legality of public power's actions, we can speak of a state liability to its citizens for damages caused by acts of public

¹⁸ C. Stănescu, C. Bârsan, *Civil Law, The general theory of obligations*, București, Ed. All Beck, 1993, p.119.

¹⁹ D.C. Dănișor, I. Dogaru, Ghe. Dănișor, *General Theory of Law*, second edition, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p.539.

²⁰ I. Craiovan, *General Theory of Law Treaty*, second edition, reviewed and completed, București, Ed. Universul Juridic, 2009, p.435.

²¹ Costica Voicu, *General Theory of Law*, university course, reviewed and completed edition, București, Ed. Universul Juridic, 2006, p.230.

power. This liability of public power can be arranged in two ways. The state is subjected to the rules of the common law in matters of liability, he appeared before its own courts of law like any other law subject, relinquished by its characters of sovereign power; it is what is called judicial administration system. Whether, as in France, it created a specific regime of liability of government, distinct from the civil liability system and a special system of administrative courts distinct from the ordinary courts. Whatever the system, there is today, in all countries that are based on the legality of the administration and the respect of individual rights, the liability of the state before its subjects²².

International liability. The notion of liability is found also in international law. But although the idea of liability of states for violations of international law is generally upheld, state sovereignty, which underlies international relations, makes this form of liability to be less effective. There are mechanisms of employment of such liability, but they are in an early stage of development and less realistic²³.

Developments of law in relation to the requirements of social life, generates new forms of legal liability, which emerge, on behalf of a specific nature, from the traditional legal forms. For instance, *liability in environmental law* tends to form an own institution of legal liability, in a process in which lies a certain stage, in the field of environmental protection and development: "civil, administrative or criminal, as appropriate" (Environmental Protection Law no. 137/1995)²⁴.

Many arguments are put forward in this respect: environmental pollution as "ecological crime" has a specific physiognomy; in matters of criminal liability, for violation of rules on environmental protection, it was found that "the specifics of environmental defense, primarily the global interaction between man and nature, escapes in general from the criminal law, must consider the globalization of a new green public order"; criminal pollution repression must be specific, ensuring control and ecological crime prevention; legal protection of the environment in civil matter, highlights , among others, the need to extend liability without fault, risk-based

²² D.C. Dănișor, I. Dogaru, Ghe. Dănișor, *General Theory of Law*, second edition, București, Ed.C.H.Beck, 2008, p.540.

²³ Ibidem, p 540

²⁴ I. Craiovan, *General Theory of Law Treaty*, second edition, reviewed and completed, București, Ed.Universul Juridic, 2009, p.437.

(objective), as responsible for the risk created for the environment and ecological balance, manifestation form specific for ecological, aspect that does not diminish the responsibility for guilt²⁵.

BIBLIOGRAPHY:

1. Ș. Beligradeanu, *Material Liability of Employees*, Ed. Științifică, București, 1961;
2. C. Bulai, *Criminal Law, General Part*, tom II, București, 1987;
3. Al. Negoită, *Administrative law and administration science*, București, Ed. Atlas Lex, 1993;
4. I. Craiovan, *General Theory of Law Treaty*, second edition, reviewed and completed, ed. Universul Juridic, București 2009;
5. D.C. Dănișor, I. Dogaru, Ghe. Dănișor, *General Theory of Law*, second edition, Ed. C.H. Beck, București, 2008;
6. I. Dogaru, P. Draghici, *The general theory of obligations*, Ed. Științifică, București, 1999;
7. M. Duțu, *Fundamental human right to a healthy environment and ecologically balanced*, în *Revista Drepturilor omului*, nr.1/1992;
8. M. Eliescu, *Tort Civil Liability*, Ed. Academiei, București, 1972;
9. Ion Flamanzeanu, *Romanian Law Studies*, new edition, Ed. Academiei Române, Institutul de cercetări juridice, 2005;
10. Nicolae Popa, *General Theory of Law*, university course, București, Ed. All Beck, 2002;
11. C. Stănescu, C. Bârsan, *Civil Law, The general theory of obligations*, București, Ed. All Beck, 1993;
12. T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu, *Labor Code, Overview, Analysis of key texts*, full text, Ed. Lumina Lex, București 2003;
13. Costica Voicu, *General Theory of Law*, university course, reviewed and completed edition, București, Ed. Universul Juridic, 2006;
14. C. Vrabie, S. Popescu, *General Theory of Law*, Iași, 1993.

²⁵ M. Duțu, *Fundamental human right to a healthy environment and ecologically balanced*, în *Revista Drepturilor omului*, nr.1/1992, p.102.